

propter majorem perfectionem hujus legis, et majus lumen Spiritus Sancti ad bene convenienterque omnia disponendum, quod Vicario suo communicaturus erat; tum etiam quia Christi Ecclesia universalior est et diuturnior, quam Hebræorum populus. Ille enim populus in angulo terræ conclusus facile poterat eisdem legibus particularibus gubernari; Ecclesia vero, per universum orbem diffusa, licet in fide et ritibus substantialibus religionis conveniat, in reliquis accidentalibus varietatem admittit, quæ ad ejus pulchritudinem et amplitudinem pertinet, et ideo talium rerum dispositionem Christus suis ministris commisit. Deinde vero addimus etiam assumptum esse falsum, et loca Scripturæ explicabimus capite seq.; exempla vero Achaz et Manasse ineptissime ab hæreticis ad hanc causam afferuntur; nam uterque idolorum cultor fuit, et cultum illorum ac ritum gentium in templum introducere voluit, ut ex Scriptura evidenter constat, et late exponit Abul., d. cap. 16, q. 12, et cap. 23, quæst. 1, 3 et 6.

10. Ad secundum respondetur negando consequentiam et probationem ejus; non enim est simile de præceptis legis veteris et præceptis ecclesiasticis positivis; nam illa erant innumera pro toto populo, hæc autem pro universali Ecclesia solum sunt quatuor, vel quinque, quæ solum sunt determinationes quædam juris divini, moraliter necessariæ hominibus, ut patet de præcepto annuæ confessionis et communionis, de jejuniis, et festis diebus, ac solvendis decimis. Reliqua enim omnia vel pertinent ad particulares status, qui voluntarie ab hominibus sumuntur, vel ad ordinem judicialem. Præcepta item legis veteris, præsertim cæremonialia, erant figuræ futurorum, et ideo veniente veritate cessare debuerunt: erant etiam valde onerosa, et quasi carnalia, ut late Aug., lib. 19 contra Faustum. Præcepta autem ecclesiastica feruntur quatenus convenientia sunt ad bonos mores componendos, ut res sacræ cum debito honore fiant: consequenter vero interdum habent significationem moralem, quæ homines excitet ad virtutem et spem gloriæ, ut latius in 3 tom. de Cæremoniis ecclesiasticis tractavi. Augustinus autem diminue ibi citatur; nam ante illa verba hæc præmittit: *Omnia, quæ neque sanctarum Scripturarum auctoritatem continent, nec in Conciliis Episcoporum statuta inveniuntur, nec consuetudine universæ Ecclesiæ roborata sunt, ubi facultas fuerit rescanda existimo.* Ex quibus verbis evidenter constat August. admittere

ecclesiasticas leges, et statuta convenienti auctoritate lata; solum ergo suspectos habet peculiare ritus, vel consuetudines particularium locorum, quando non sunt sufficienti ratione et auctoritate fundatæ; non ergo agit de potestate, sed prudentem ejus usum requirit.

11. *Quomodo intelligendi sunt Patres qui sentire videntur contra prædictam potestatem.* Ad tertium, respondetur homines sua virtute non posse dirigere alios in finem supernaturalem, adjutos autem ab Spiritu Sancto, a quo habent potestatem, posse id præstare; et quamvis semper Deus sit qui per gratiam suam dat efficaciam et incrementum, tamen homines etiam possunt plantare et rigare, atque ita dirigere per leges in finem supernaturalem; et eadem ratione possunt per spirituales penas, vel alias congruentes eos cohibere a peccatis in ordine ad æternam salutem, quæ per peccata impeditur. Et quamvis humanæ coactiones vel coercitiones per se non possint mutare internam voluntatem, in qua peccatum proprie existit, nihilominus necessaria est hæc coactio; tum quia vexatio solet dare intellectum, tum etiam quia, sublata occasione, vel commoditate exercendi actum externum, multo facilius voluntas desistit ab interno affectu; tum denique quia ipsa exterior observatio ad bonum Ecclesiæ, et vitanda scandala et dissensiones, ac similia, necessaria est. Ideoque pastores Ecclesiæ utraque potestate directiva et coactiva utuntur, et non solum interiorem justitiam, sed etiam exteriorem honestatem, decentiam, et ornatum per suas leges procurant. Et juxta hæc intelligenda sunt aliqua, quæ hic ex Patribus objici solent, quæ omitto, quia difficultatem non habent; non enim negant potestatem pastorum Ecclesiæ ad præcipiendum et vindicandum, sed consulunt modum suavem illa utendi, et prudentem, ita ut præcipua cura sit de interiori correctione, quamvis exterior non sit omittenda. Et ita facile intelliges Chrysostom. lib. 2 de Sacerd., et alia quæ tractat Turrecrem., lib. 2 de Ecclesia, cap. 45 et 47.

CAPUT II.

AN HÆC POTESTAS SIT PROPRIA LEGIS GRATIÆ, VEL SIT ETIAM DE LEGE NATURÆ, ET FUERIT IN SCRIPTA.

1. *Ratio dubitandi.* — Ratio dubitandi est, quia Ecclesia antiquior est lege gratiæ, cœpit enim ab Abel, et perpetuo duravit; ergo sem-

per indignit hac potestate. Probatur consequentia, quia Ecclesia est, semperque fuit unum corpus mysticum, distinctum formaliter (ut sic dicam) a corpore politico, ordinatum, scilicet, ad diversum finem, nimirum felicitatem supernaturalem, et unitum diverso vinculo, scilicet, unitate fidei, et exercens diversas actiones, illas, scilicet, quæ pertinent ad cultum Dei et sanctificationem animæ; ergo semper indignit propria potestate, qua in his omnibus accommodate regeretur, alias non esset bene institutum, sed esset corpus truncum et confusum. In contrarium autem est, quia hæc potestas est supernaturalis, ut ostendimus, unde pendet ex supernaturali revelatione ut habeatur, et peculiari Spiritus sancti influxu ut exerceatur. Quod significaverunt Apostoli Actor. 15 dicentes: *Visum est Spiritui Sancto, et nobis;* non constat autem de tali revelatione et assistentia ante legem gratiæ; ergo. Accedit, quod hæc potestas pertinet ad claves: claves autem regni cœlorum sunt propriæ legis gratiæ, Matth. 16: ergo.

2. *Resolutio auctoris.* — Respondeo vestigium aliquod, seu participationem aliquam hujus potestatis ante legem gratiæ, atque adeo semper in Ecclesia fuisse; perfectam autem potestatem, prout nunc est in Ecclesia, propriam esse legis gratiæ, et a Christo Domino fuisse collatam. Hanc assertionem sumo ex communi sententia theologorum in materia de clavibus in 4, d. 18. Quam distinctius et copiosus tractavit Victor. relect. 1 de Potest. Ecclesiæ, quæst. 2 et 4. Ut autem singulas partes probemus, oportet discurre per omnes status generis humani, præsertim legis naturæ, scriptæ, et gratiæ.

3. *Duplex consideratio legis naturæ.* — Circa legem ergo naturæ recolendum est quod sæpe dixi, spectari posse vel in ordine ad puram naturam, seu ad rationem naturalem nude sumptam, vel prout illuminatam lumine fidei. Priori modo intelligi potest in humano genere vestigium quoddam hujus potestatis, non quidem supernaturalis, ut per se notum est, quia natura ex se nihil supernaturale habet, sed naturalis cum quadam proportione ad hanc potestatem spiritualem. Quod ita declaro, quia natura hominis per se requirit veram Dei cognitionem intra ordinem naturæ, ut in eodem ordine suam perfectionem, et beatitudinem naturalem obtinere possit, cui cognitioni accedere debet cultus Deo debitus, ne incidatur in reprehensionem Pauli: *Qui cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorifica-*

verunt; ergo respublica humana etiam in pura natura spectata indigeret unione, et conformitate in hujusmodi cognitione, et cultu veri Dei; ergo indigeret etiam potestate, quæ illam gubernaret in ordine ad hunc finem, et præscriberet sacrificia, cæremonias, et alias circumstantias necessarias ad verum Dei cultum: ergo hæc potestas ex ipsa ratione naturali convenit hominibus, non minus, quam potestas politica; et confirmatur, nam in omni natione, etiam falsos deos colente, semper fuit potestas sacerdotalis vel pontificia distincta a regali, saltem in sua formali ratione potestatis moralis, licet non semper essent in distincta persona. De quo usu videri possunt multa apud Alexandrum ab Alexandro cum Tiraquello ibidem l. 2 Genialium dierum, cap. 8. Hæc autem generalis consuetudo declarat instinctum naturæ: ergo hinc multo magis invenitur circa cultum et cognitionem veri Dei, ad quem natura intrinsece et per se ordinatur.

4. Unde consequenter fit, ita esse sentendum de origine, et subjecto illius potestatis præcise sumptæ in eo gradu, sicut de potestate civili. Esset enim radicaliter a Deo, medio discursu rationis, et ex sola rei natura esset immediate in sola communitate perfecta, per illam vero conferri posset vel uni personæ, vel multis in unum congregatis, ut administraretur. Quæ omnia eisdem rationibus probanda sunt, quibus similia de potestate civili ostendimus; unde etiam fit potuisse hanc potestatem et civilem constitui in diversis personis, et in eadem pro arbitrio hominum, quia natura vel ratio nihil in hoc necessario determinat. Semper autem servatum videtur ab hominibus, ut, licet particulares magistratus civiles et sacerdotales diversis hominibus tribuerentur, quia varietas actionum illam distinctionem postulabat, nihilominus suprema potestas utriusque ordinis, præsertim quoad leges ferendas in uno principe collocaretur; et ita regibus et imperatoribus semper fuit tributa, vel subordinata hæc potestas in Romana urbe, et imperio, ut ex historiis constat; idemque de aliis communitatibus verisimile est, ut videbimus etiam in sequenti membro. Rationem vero attigit D. Thom. 1. 2, quæst. 99, art. 3, dicens, semper humanam rempublicam utentem sola potestate naturali habuisse curam divini cultus, et rerum omnium ad religionem pertinentium, in ordine ad communem pacem, et politicam gubernationem, et quia hic est finis regni potestatis, ideo cætera omnia ei subordinata fuisse. Ubi Cajetan. significat hoc

non solum habuisse locum in his gentibus, quæ falsos deos colebant, de quibus mirum non est quod cultum Dei ordinarent ad commodum humanum, sed etiam in colentibus verum Deum solo lumine naturali: *Quia illud* (inquit) *non est intrinsece malum, quia non Deus ipse, sed cultus Dei ordinatur ad pacem et unionem hominum inter se, quod non est malum, etiamsi non sit perfectum.* Unde, quia homo in pura natura, vel absolute non potest, vel difficile potest diligere et colere Deum perfecte propter seipsum, ideo potestas hæc in pura natura considerata semper haberet illam imperfectionem adjunctam; propterea in supremo magistratu non esset separata a civili, moraliter, seu regulariter loquendo.

5. Loquendo autem de lege naturæ in ordine gratiæ, consequenter dicendum videtur semper habuisse conjunctam potestatem aliquam sacerdotalem, in se quidem supernaturalem et spirituales, connaturalem autem ipsi gratiæ. Ita sentit Victor. supra, et probatur efficaciter ratione dubitandi in principio posita. Item ex proportione inter naturam nude sumptam ad naturalem finem comparatam, et naturam elevatam per gratiam collatam cum supernaturali beatitudine. Denique quia in illo statu esset in communitate humana exterior fidei professio et cultus Dei, ut supernaturalis finis, quæ non essent determinata ex solo divino jure, quantum ad modum, tempus, et alias circumstantias: determinanda ergo erant jure humano; ergo necessaria erat in Ecclesia potestas, et magistratus ecclesiasticus ad quem illa cura pertineret.

6. Hinc autem fit, quoad subjectum et modum potestatis ita esse judicandum de illa potestate, sicut de alia naturali cum proportione. Habuit enim originem a Deo auctore gratiæ, non tamen per distinctam donationem (ut sic dicam) vel revelationem, sed media infusione ipsius luminis supernaturalis, et quatenus ex illo supernaturaliter sequitur, sine alia positiva determinatione. Ideoque per se primo talis potestas esset in communitate perfecta, et per illam juxta arbitrium, vel traditionem humanam collocaretur in aliqua persona, vel congregatione plurium, per quam administraretur. Solum superest in hoc advertendum, Ecclesiam in illo statu non habuisse tum perfectam unitatem, quam nunc per Christum habet; solum enim habebat unitatem fidei, et habitudinis ad eundem finem supernaturalem et eundem mediatorem Christum, non tamen habebat unitatem subjectionis et obedientiæ

ad unum caput in terris, nec necessario habebat conformitatem in externis signis sacramenti, aut sacrificii, aut aliarum cæremoniarum: unde fit ut hæc potestas non fuerit tunc una, et eadem numero, ac suprema pro tota Ecclesia, sed in unaquaque republica perfecta et totali poterat esse suprema potestas in hoc ordine, sicut erat suprema civilis, quia hoc totum pendebat ex determinatione hominum, et ideo unaquæque communitas ab alia independens in subjectione civili, etiam in hac subjectione esset independens, quanquam si homines vellent, possent alio modo conferre hanc potestatem, seu determinare, de qua re nonnulla attigi in 1 tom. 3 partis, disp. 47.

7. Superest dicendum de tempore legis scriptæ, de quo certum est fuisse a Deo institutum peculiare sacerdotium distinctum a dignitate regali, et ab illo sacerdotio quod erat in lege naturæ, ut constat ex lib. Levitici, et ex tota Epistol. Pauli ad Hebræos. Quanquam illud sacerdotium non erat universale pro tota Ecclesia, quæ tunc esse poterat in Judæis et in gentibus, sed solum pro synagoga. Secundo, est certum pertinuisse ad illud sacerdotium potestatem gubernandi, et dirigendi ea quæ pertinebant ad res sacras, et ad declarationem dubiorum occurrentium circa legem, et circa judicia causarum: sic enim Deut. 17 dicitur: *Qui superbierit nolens obedire sacerdotis imperio, moriatur.* Habebat ergo Pontifex potestatem obligandi imperio suo, alias non imponeretur tam gravis pœna transgressoribus non obedientibus: et ideo dicebat Christus Matt. 23: *Super cathedram Moysi sederunt Scribæ et Pharisei, quæcumque dixerint vobis, seruate et facite.*

8. Nihilominus dubitari potest an Pontifex tunc habuerit potestatem legislativam; nam recte esse poterat jurisdictio ad gubernandum templum, et judicandum de his quæ spectabant ad observationem legis Dei, sine potestate imponendi novas leges, quæ illo tempore non videntur adeo necessariae fuisse; quia omnia pertinentia ad sacramenta, sacrificia et cæremonias satis in particulari erant determinata per præcepta divina, quæ tam multa erant, ut necessarium non esset alia adjicere; et ideo videtur hoc fuisse prohibitum Deut. 4 et 12, ubi rigore prohibitum est aliquid addere vel minuere de his quæ præcepta erant. Unde Matth. 15 videtur Christus Dominus reprehendere traditiones seniorum, quas videlicet ipsi addiderant tanquam novas leges. Quod ita videtur exponere Chrys. ibi hom. 52, sentiens

illos Pontifices non habuisse potestatem condendi leges. Quod si quis objiciat apud Judæos fuisse novas aliquas festivitates ex præcepto humano institutas, Esther 9, Judith ult., 1 Machab. 4, responderi posset illas non fuisse proprias leges sola auctoritate Pontificum latis, sed quædam vota communi consensu totius populi emissa; unde ibi dicitur: *Statuit universa Ecclesia,* etc. Ex voto autem aliquid vel aliquod tempus Deo voluntarie consecrare, semper licitum fuit.

9. *Fuisse in populo hebræo legislativam potestatem.* — His vero non obstantibus, dicendum est fuisse in illo populo potestatem legislativam. Ita tenet Bellarm. l. 4 de Pontif., cap. 17, et Vict. supra q. 4, n. 6; Salmeron t. 4, in Evang., p. 3, tr. 12, et est aperta sententia D. Thomæ lect. 2 et 3 in Ep. ad Galat. 1, exponens illa verba: *Abundantius æmulator existens paternarum mearum traditionum,* quæ intelligit de legibus humanis juste latis in eo populo; et illud Deut. 4 exponit de additione contraria, vel repugnante legi. Nam cap. 5 ejusdem Deut. ita illud declaratur: *Non declinabis neque ad dexteram, neque ad sinistram.* Additio ergo, quæ non declinat a lege, id est, quæ illi non repugnat, non erat prohibita. Atque ita Christus Dominus Matt. 15 reprehendit Judæos, dicens: *Irritum fecistis mandatum Dei propter traditiones vestras;* et affert verba Isai. 29, quæ superiori capite objiciebantur, et ita illa exponit: *Sine causa colunt me, docentes doctrinam et mandata hominum,* utique quibus irritabantur et contemnebantur mandata Dei, vel quæ superstitiosa, et ad verum Dei cultum nihil conducebant.

10. Sed, licet hæc vera sint, nihilominus non constat sacerdotium Leviticum, etiam summum, ex vi pontificatus, et solius divini juris habuisse potestatem legislativam super universum populum, quia nullibi legitur esse illi concessam. Nam Deut. 17 solum conceditur sacerdoti summo cum consilio aliorum potestas maxima in decisione dubiorum insurgentium in causis, vel circa interpretationem legis; potestas autem legislativa est valde diversa; unde probabile est ante tempora regum, vel illis deficientibus, fuisse illam potestatem in populo, et ita Esth. 9 totus populus communi consensu statuit legem de solemnitate ejusdem diei. Idem Judith. ult. Nam tunc populus destitutus erat rege, si vera sunt quæ de tempore illius belli conjectat Benedict. Perer. l. 1 in Dan.; præterea l. 1 Mach., c. 4, dicitur: *Et statuit Judas, et fratres ejus, et*

universa Ecclesia Israel, etc. Tempore autem regum in eis videtur fuisse potestas legislativa, ut sumitur ex 1 Reg. 30, ubi David quamdam legem tulit, et inferius c. 10 magis constabit. Erat ergo potestas sacerdotalis seu pontificalis longe inferioris rationis ab ea quæ nunc est in Ecclesia, non solum quia limitata erat quoad populum, locum et tempus, sed etiam quia nec in se supernaturalis erat, sed solum quoad modum, quia ab ipso Deo fuerat immediate instituta; id est, quia non erat ex se potestas illa supernaturalis in substantia (ut sic dicam), sed solum in fieri et modo, quia Deus illam dedit; potuisset tamen populus illud sacerdotium instituere, si Deus non prævenisset, ut Corduba docet cum Victor., relect. 1 de Potestate Ecclesiæ, q. 3, propos. 6. Nec etiam erat de ratione illius potestatis ut esset legislativa, quia finis ejus non erat gubernare populum, sed ministrare Deo pro populo: unde ex natura rei ad summum includebat potestatem præcipiendi, quæ necessaria esset ad usum illius ministerii, ut magis sentit Vict., q. 4, n. 6. Quod autem Deus specialiter contulerit Pontifici legali potestatem leges ferendi sola sua auctoritate, non constat, nec ex Matth. 15 aut 23, aut Deut. 17, vel aliis similibus id sufficienter colligi potest.

11. *Ultima conclusio.* — Ultimo ex dictis concluditur principalis pars assertionis, et præcipue intenta, scilicet, potestatem hanc spirituales, prout nunc est in Ecclesia, esse propriam ejus, singulari dono a Christo datam. Hoc certum est ex Evangelio, in quo primum promisit Christus hanc potestatem Matt. 16: *Tibi dabo claves regni caelorum, et quodcumque ligaveris,* etc. Deinde implevit promissum Joann. 21, ut latius videbimus capite sequenti. Paulus etiam affirmat se accepisse a Domino hanc potestatem, et idem est de aliis Apostolis, ut statim latius dicemus. Declaratur autem ex perfectionibus hujus potestatis et ex modo ejus. Primo enim est universalissima pro toto mundo; nam, sicut Ecclesia Catholica totum mundum complectitur, ita etiam hæc potestas, ut ex illis Christi verbis: *Pasce oves meas,* recte colligit Innocent. III, in cap. *Solita,* de Majorit. et obedient., quia non dixit has vel illas oves, sed simpliciter *oves meas;* ita ut non sit ovis Christi, nec in ejus grege numeretur qui huic potestati non subjacet. Secundo, quia data est ut perpetuo duret, quamdiu mundus duraverit; quia, sicut lex gratiæ ultima est quam Deus est daturus, et sicut Ecclesia perpetua est; ita etiam hæc potestas, sine qua non po-

test Ecclesia suam unitatem retinere: et hoc significavit Christus cum dixit: *Super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, et portae inferi non praevalent adversus eam*, Matth. 16, et cap. 18 adjecit: *Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi*. Tertio, quia in se maxime supernaturalis est, non solum per connaturalitatem ad gratiam, sed etiam per specialem perfectionem et excellentiam a Christo liberaliter additam propter perfectionem praesentis status.

12. *Prædicta potestas quomodo supernaturalis.*—Hoc etiam probat Victor. supra ex effectibus, quia per hanc potestatem consecratur corpus Christi verum, et sanctificatur corpus mysticum, cui etiam per illam remittuntur peccata, et gratia confertur. Sed si quis recte consideret, hi non sunt effectus potestatis exterioris jurisdictionis, de qua nunc agimus, sed potestatis ordinis, et, quoad remissionem peccatorum, potestatis jurisdictionis in foro poenitentiae. Hic autem agimus de jurisdictione in foro externo ecclesiastico, in quo non videntur dari effectus, vel actus supernaturales in se. Nihilominus dicendum est hanc potestatem esse supernaturalem, primo ex conjunctione ad alteram, quia datur ut annexa et conjuncta illi, et consequenter ad illam juvandam, et quodammodo exequendam: unde per hanc potestatem ponuntur praecepta quae versantur circa sacramenta et sacrificium, quae supernaturalia sunt. Secundo est supernaturalis aliis, quia plures effectus morales potest efficere, ex concessione Christi, quam sine illa potuisset, ut est, verbi gratia, dispensare in votis, aut in matrimonio rato, et similia: haec autem perfectio colligitur ex illis verbis universalibus Christi: *Quodcumque ligaveris, et quodcumque solveris*. Tandem pertinet ad perfectionem hujus potestatis, quod ex institutione sua monarchia est, et hunc modum habet ex divino jure, et ideo immutabilis, ut constabit ex dicendis capite sequenti.

CAPUT III.

QUIBUS PERSONIS DATA FUERIT VEL NUNC ETIAM DETUR HÆC POTESTAS IMMEDIATE A CHRISTO DOMINO.

1. *Prima conclusio.*—Omissis hæreticis impugnantibus primatum Petri, contra quos in materia de Clavibus et de Fide latius disseritur, et videri potest Bellarm. libris de Romano Pontifice a principio, dicendum est primo,

hanc potestatem immediate datam esse Petro a Christo Domino, et singulari ac speciali modo. Hæc assertio est de fide, quæ præcipue fundatur in illis duobus testimoniis Matth. 16 et Joann. 21; nam, licet Matth. 18, generaliter dixerit Christus: *Qui Ecclesiam*, id est, pastores Ecclesiae, *non audierit*, etc., et subjunxit etiam generaliter: *Quaecumque ligaveritis*, etc., tamen c. 16 specialem promissionem fecit Petro, dicens: *Tibi dabo claves regni caelorum*, etc.: *Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam*; ergo singulari et speciali modo hanc potestatem illi promisit. Postea vero, implendo promissum, etiam ostendit hanc singularem concessionem, et ideo prius illum publice interrogavit Christus, an se diligeret plus quam cæteri, significans plus etiam fuisse accepturum, et deinde subjungit: *Pasce oves meas*, Joann. 21, ubi in verbo *pasce*, potestas regendi et leges ferendi significatur, ut supra tetigi, et colligitur optime ex 2 Reg. 5: *Tu pasces populum meum Israel, et eris princeps super eum*. Dum autem indefinite dixit: *Oves meas*, ut supra dixi, ostendit potestatem esse supremam et monarchicam, etiam super alios Apostolos; nam illi etiam erant oves Christi: et ideo dicitur in cap. *In novo Testamento*, dist. 21, et c. *Ita Dominus*, dist. 19, Petro esse datam potestatem ut capiti, cæteris ut membris. Idem habetur in cap. *Cum beatissimus*, et cap. *Loquitur*, cum multis aliis, 24, q. 1. Ex quo loco, et ex dist. 96 et multis aliis locis Decreti colligi potest evidens traditio Pontificum, Conciliorum et Patrum hanc veritatem confirmans, quam Bellarm. etiam supra copiose prosequitur, et ideo illam omitto. Ratio vero propria fuit voluntas Christi; congruentia autem est, quia oportuit et decuit in Christi Ecclesia esse perfectam unitatem mysticam, et perfectissimum regimen, et ideo instituit illam per modum monarchiae, et supremam potestatem uni contulit, ad quam Petrum elegit sua altissima prædestinatione.

2. *Prima objectio.*—Dicit aliquis ex his omnibus solum probari Petro datam esse potestatem universalem regendi Ecclesiam, non vero inde sufficienter probari datam fuisse illi potestatem leges ferendi, quia potuisset Christus unam potestatem dare sine alia. Respondeo utrumque convinci ex dictis. Primo, quia verba Christi universalia fuere: *Quodcumque ligaveris*; vinculum autem legum est unum ex præcipuis, quod supremum princeps injicere potest; unde suprema potestas ligandi hunc etiam actum potissime comprehendit. Idem

colligitur ex verbo illo *Pasce oves meas*; nam ad officium pastoris pertinet oves custodire, et dirigere ac coercere, quod per leges maxime fit ab humano pastore. Præterea ex natura rei includitur hæc potestas in munere capitis, et principis seu supremi pastoris: et ideo etiam reges seculi, eo ipso quod a republica ad illud munus eligantur, potestatem legislativam accipiunt; sed Petrus accepit simile munus, et principatum spiritualem; ergo et potestatem legislativam. Major est naturaliter evidens, quia repugnat esse superiorem et gubernatorem, et non posse præcipere, et suo præcepto obligare subditum: alias posset subditus sine culpa non facere jussa superioris, et consequenter posset illi resistere, et non posset juste cogi ad illa implenda, et ita non esset ordo, sed summa confusio, nec ille esset superior nisi nomine tantum: et ideo principium hoc, *Obediendum est superioribus*, naturali lumine est evidens, imo et per se notum ex terminis.

3. *Altera objectio.*—Dices hinc ad summum probari potestatem præcipiendi, non vero leges ferendi, sicut magistratus inferior habet potestatem præcipiendi, non vero ferendi leges. Respondeo: licet hæc sint separabilia in inferiori gubernatore, non vero in supremo, qui sit caput totius reipublicæ, loquendo saltem ex natura rei, quidquid sit de potentia absoluta Dei. Probat, tum quia potestas præcipiendi est proportionata principatui, ut de regibus diximus; tum quia hoc est ex natura rei necessarium ad convenientiam reipublicæ, vel Ecclesiae gubernationem: nam lex ultra præceptum, in præsentia materia, non potest addere, nisi perpetuitatem; hæc autem est summe necessaria ad bonum regimen universale, quia perpetua mutatio, et cessatio legum ad mutationem personarum regentium, infinitam confusionem pareret, ut per se notum est, et supra est ostensum: unde a principio nascentis Ecclesiae ita intellectus est primatus Petri, et potestas ejus, et idem constat de successoribus Petri, ut mox dicemus.

4. *Secunda conclusio.*—Secundo, dicendum est hanc potestatem aliis etiam Apostolis datam esse immediate ab ipso Christo, quamvis diverso modo, et minus perfecto, quam Petro. Priorem partem tenet Durand. in 4, dist. 24, q. 2, n. 5, et sentit Cajet. t. 1 Opuse; Anton., 3 p., tit. 22, cap. 4, in princ., et § 1, vers. 7, licet soleat in contrarium referri, quia inferius dicit Apostolos non fuisse aequales in jurisdictione; sed hoc diversum est: potuit enim jurisdictione non esse aequalis, et esse immediate

a Christo; inæqualitas enim tantum fuit, quia in Petro fuit tanquam in capite, et ut ordinaria, ac perpetuo duratura: de quo alias. Pro eadem parte refertur idem Anton. tract. de Schismat., q. 45. Tenet etiam Francisc. Varg., tr. de Auct. Pontif., axiom. 4; Victor. in relect. de Potestate Ecclesiae, q. 2; Castro, l. 2, de Just. hæret. pun., c. 24; Bellarm., l. 4 de Romano Pontifice c. 23; et Sotus in 4, d. 20, quæst. 1, art. 2; et lib. 1 de Just., quæst. 1, art. 3.

5. Et probatur, quia Matth. 18 dixit Christus Apostolis: *Quaecumque alligaveritis super terram*; et tamen unus modus ligandi est per legem et præcepta, juxta illud Matth. 13: *Alligant onera gravia*, etc. Christus autem cum distributione dixit: *Quaecumque alligaveritis*; et, licet probabile sit tunc non dedisse, sed promisisse potestatem, tamen postea Joan. 20 dixit omnibus Apostolis: *Sicut misit me vivens Pater, et ego mitto vos*: ex quibus verbis Patres colligunt eos fecisse suos legatos generales pro universo mundo, juxta illud Pauli: *Pro Christo legatione fungimur*, et ideo ad omnes etiam dixit Matth. ult.: *Euntes in mundum universum* etc. Idem colligitur ex aliis locis Pauli, quæ supra citavi: profitebatur enim se habere hanc potestatem, et illam a Domino accepisse, 1 Corinth. 4, 2 ad Corinth. 10 et 13, et 1 ad Thessal. 4: *Scitis quæ præcepta dederim vobis*, etc. Sumitur etiam illa pars ex dicto cap. *In novo*, dist. 24, et c. *Loquitur Dominus*, cum aliis, 24, q. 1, et ex cap. *Nova*, de Poenit. et remiss., ubi Innoc. ait Christum Apostolis claves regni caelorum commisisse, et ex cap. *Per venerabilem*, Qui filii sint legit., ubi Innoc. III ait Paulum habuisse plenitudinem potestatis, eamque indicasse cum dixit: *Nescitis quia et Angelos judicabimus, quanto magis secularia*, 1 Cor. 6.

6. *Ratio conclusionis.*—Ratio vero, seu necessitas est, quia ad exercendum munus apostolicum, et ad fundandam Ecclesiam necessaria erat hæc potestas: Christus autem immediate contulit omnibus Apostolis dignitatem et munus apostolicum, ut ex Evangelio constat; ergo etiam contulit dictam potestatem. Hoc autem adeo necessarium existimantur Apostoli, ut deficiente Juda et prævaricante, non fuerint ausi alium substituere loco illius sua auctoritate, sed divina, ut constat de Matthia Act. 4; et similiter Paulus, non ab hominibus, neque per hominem, sed ab ipso Christo Apostolatam accepit, ut ipse docet ad Galat. 1, et sentit Gelas. Papa in cap. *Quamvis*,